

Delårsrapport augusti 2019

Piteå kommun

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Louise Mörk
Ordförande

Malin Westling
Förvaltningschef

Periodens händelser

- Beslutet från 2009 om att inte anställa barnskötare i Piteå kommun har rivits upp. Rektor skall säkerställa att det i första hand finns förskollärare som kan bedriva undervisning i den utsträckning som krävs, i enlighet med skollagen. Utöver dessa kan rektor, från och med nu, även anställa förskolepedagoger, barnskötare och/eller annan personal.
- Lovskola har anordnats under veckorna 25-26 där cirka 30 grundskoleelever studerat för att säkerställa behörighet till gymnasiet. Totalt har åtta elever uppnått målen i studieplanen.
- Barn- och utbildningsnämnden har beslutat att lägga ner inriktning *Processteknik* vid Industriprogrammet samt yrkesintroduktionsutbildning *IMYRK-trä* vid Strömbäckaskolan från och med läsåret 2020-2021. Anledningarna till beslutet är svagt söktryck över tid, höga kostnader per elev, svag koppling till branschen samt bristande överensstämmelse med Skolverkets ambitioner med inriktningen.
- Strömbäckaskolan har skrivit avtal med Pitebo angående nytt elevbygge på Berget.
- Piteå kommun har formaliserat sitt forsknings- och utvecklingssamarbete med Umeå universitet genom ett ULF-avtal som medför 3 mkr i riktade forskningsmedel från Umeå universitet till Piteå kommun under en treårsperiod.

Ekonomi

Utfall

(tkr)	Jan - Aug 2019	Jan - Aug 2018	Prognos helår 2019	Utfall helår 2018
Intäkter	-130 954	-122 040	-168 768	-196 336
Kostnader	691 410	659 110	1 079 661	1 077 984
Nettokostnad (exkl kapitalkostnad)	560 459	537 070	910 893	881 647
Anslag (skattemedel)	560 907	532 570	906 893	881 397
Internränta				
Avskrivning				
Periodens utfall	450	-4 500	-4 000	-250
Investeringar				

Ekonomi

Resultatet för perioden visar överskott om 0,5 mkr, vilket är en förbättring om cirka 5 mkr jämfört med motsvarande period för 2018. Den ekonomiska situationen för Barn- och utbildningsnämndens verksamheter är fortsatt ansträngd och resultatet för 2019 prognostiseras underskott om 4 mkr, vilket är en budgetavvikelse om 0,4 procent.

2019 års prognostiserade underskott är delvis hänförligt till uteblivna bidragsintäkter från Migrationsverket. Utbildningsförvaltningen ansökte om cirka 14 mkr för extraordinära kostnader relaterade till verksamheten för nyanlända. Bland dessa kostnader fanns utökade kostnader för skolskjuts samt lokalkostnader. Ansökningen avser 2017 samt 2018 med anledning av långa handläggningstider hos Migrationsverket. En tillämpning av försiktighetsprincipen föranledde att av dessa 14 mkr är 6 mkr beräknade i budgeten för 2019 och resulterar i motsvarande underskott. Beslutet är överklagat till Förvaltningsrätten.

I prognosen ingår även volymökningar om cirka 2 mkr. Underskotten är jämn fördelade mellan skolformerna förskola samt grundskola.

Yttre faktorer gjorde att internbudgeten beslutades i slutet på februari, vilket innebär att verksamheterna behövde realisera omfördelningar baserade på ett helt år på tio månader. Detta har genomförts i olika utsträckning och underskott om cirka 4 mkr är hänförligt till detta. Detta bör ställas i relation till att det totala beloppet som omfördelades var 23 mkr.

I prognosen ingår även Strömbäckaskolans prognostiserade underskott om 3 mkr. Med anledning av att elevströmningarna fortfarande varierar är prognosen osäker. De ökade kostnader som Strömbäckaskolan ställdes inför innebär att tillsammans med de beslutade omfördelningarna krävdes en omfördelning om 7,8 mkr. Av dessa har Strömbäck utifrån upprättad åtgärdsplan ombesörjt 4,8 mkr under 2019. För Grans naturbruksskola prognostiseras ett nollresultat för 2019. Jämfört med samma period föregående år har personalkostnaderna minskat med cirka 8 % samt att intäkterna har ökat med cirka 9 %, vilket främst beror på ökat elevantal.

Personal

Piteå har en stor andel behörig personal, särskilt inom förskolan och grundskolan där andelen personal med pedagogisk högskoleexamen är mellan 15 och 20 % högre än i genomsnittskommunen. I grundskolan har 97 % av lärarna pedagogisk högskoleexamen vilket tangerar bästa utfall av landets alla kommuner. I gymnasieskolan har 87 % en lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, vilket ligger över riksgenomsnittet. Jämfört med riket och länet har Piteå en god personaltäthet men utmaningarna kring kompetensförsörjning kvarstår utifrån såväl ökande pensionsavgångar, bristen på nytexaminerade lärare som fler barn och elever i kommunen. En strategisk kompetensförsörjningsplan har därför utarbetats och antagits av barn- och utbildningsnämnden. Piteå har även i ett samarbete med Norrbottens kommuner samt universiteten i Luleå och Umeå fört dialog om vilka strategier som behövs i kommunerna för att möta framtida kompetensförsörjningsbehov. Till barn- och fritidsprogrammet på Strömbäckaskolan har representanter från förskolan marknadsfört förskolan som en framtida arbetsplats. Utbildningsförvaltningen har även deltagit i rekryterings- och arbetsmarknadsmässor under våren.

Förutsättningarna för rekrytering av behörig personal på fritidshemmen förändras i och med att det från och med den 1 juli 2019 blir krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning även i fritidshemmet. Detta krav innebär ytterligare utmaning i rekryteringsavseende samt kompetensförsörjning.

För att stärka vårt arbete som goda arbetsgivare har samtliga chefer inom utbildningsförvaltningen påbörjat kommunens utbildning i arbetsmiljöarbete via *Sunt Arbetsliv* under våren. Lön och lönebildning är också viktiga parametrar för arbetsgivare när det gäller attraktivitet och rekrytering. Det är chefen som ansvarar för att skapa förutsättningar för förståelse mellan uppnådda mål och resultat samt lön. Rektorer i utbildningsförvaltningen har därför genomgått utbildning i lönebildning och lönesättning under perioden.

Sjukfrånvaron har i förhållande till föregående års period försämrats med 0,1 procentenheter från 4,2 % till 4,3 % för Utbildningsförvaltningen. Den positiva trenden om en minskande sjukfrånvaro har därmed stagnerat och försämrats där kvinnor utgör förändringen och männens sjukfrånvaro är oförändrat. Det kvarstår en skillnad mellan kvinnor och mäns sjukfrånvaro där kvinnors är fortsatt högre med 4,9 % och männens ligger kvar på 2,5 %. Inom förskoleverksamheten är sjukfrånvaron 6 % för kvinnor respektive 5,2 % för män, vilket kan förklaras av det är ett fysiskt slitsamt arbete samt att smittoriskerna är höga. Lägst är sjukfrånvaron inom gymnasieverksamheten med 1,6 % men där sjukfrånvaron är högre bland män med 2 % jämfört med kvinnor med 1,3 %. Kön fördelningen är mer jämn än andra skolformer med 50,6 % män och 49,4 % kvinnor, vilket kan förklara den förhållandevis lika sjukfrånvaron. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortsätter där rektorer poängterar att rehab och trivsel är viktiga verktyg.

Strategiska områden och prioriterade mål

Prioriterade mål

Under 2018 föddes 61 färre barn i Piteå kommun jämfört med de två föregående åren. Utvecklingen har dock inte fortsatt; under första halvåret 2019 har födelsetalen återigen stigit och ligger nu i paritet med 2016-2017. Kommunens befolkningsprognos, med ett ökande antal barn i kommunen, ser därmed ut att hålla vilket är ett incitament för att arbeta proaktivt med utvecklingsinsatser för att tillhandahålla förskolor, skolor och fritidshem med god kvalitet i alla väderstreck och därmed understödja tillväxt i kommunens största landsbygdsorter.

Piteå kommun har tecknat ett samverkansavtal med Skolverket avseende ett projekt för nyanländas lärande. Syftet med projektet är att erbjuda nyanlända elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet med målet att förbättra elevernas förutsättningar att nå goda kunskapsresultat. Fem olika dokument har utarbetats och implementerats till förskolan, grundskolan, och gymnasiet. Sex SKUA- utvecklingsinsatser inom grund- och gymnasieskolan (SKUA är språk och kunskapsutvecklande arbetssätt) har genomfört en spetsfortbildning via nationellt centrum i Stockholm. Utvecklarnas uppgift är att vidareutbilda SKUA-piloter lokalt för att de i sin tur ska utbilda all personal i organisationen i SKUA. En kvalitativ planering har genomförts under våren för hur fortbildningen ska organiseras.

Barn och unga - vår framtid

 Uppfyllt i hög grad

89 % av kommunens barn i åldrarna 1-5 år går i förskolan av dessa 93 % är i kommunal regi. Det är mer än för de flesta av landets kommuner och även mer än för strukturellt jämförbara kommuner. Andelen förskolebarn har ökat med 25 procentenheter sedan millennieskiftet. Att förskoleverksamheten växer innebär förstas utmaningar när det gäller att hålla samma goda kvalitet och service gentemot sökande till förskoleplats, men fortfarande får nästan alla sökande plats utifrån önskat placeringsdatum och där ligger Piteå i topp bland landets kommuner. Personaltätheten med i genomsnitt fem barn per årsarbetare har bibehållits över tid och ligger i nivå med läns- och riksnivån för kommunala förskolor, och Piteå tillhör de 25 % bästa kommunerna i landet vad gäller medborgarnas nöjdhet med förskolan.

Personaltätheten i fritidshemmen är exceptionellt god i ett nationellt perspektiv – i genomsnitt 16,5 elever per heltidstjänst jämfört med rikets 20,6 – vilket ger bra förutsättningar för en god kvalitet i fritidshemmet.

Den psykiska hälsan har dock försämrats över tid både i Piteå och i riket, särskilt bland flickor, och den har ett ömsesidigt samband med den ökade stressen över skolarbetet. I årskurs 7 är 36 % av flickorna stressade över skolarbetet, vilket är en ökning med 24 procentenheter sedan 2011 visar enkätundersökningen *Skolbarns hälsa och levnadsvanor i Norrbotten 2017/2018*. Barn- och utbildningsnämnden har antagit riktlinjer för skolans elevhälsa och förskolans barnhälsa för åren 2019 – 2022. Riktlinjerna ger en tydlig översikt över grundskolans och gymnasieskolans elevhälsa samt förskolans barnhälsa, samt beskriver dess uppdrag och mål.

Under våren har elevhälsan och språklussen genomgått en TMO-utbildning (Traumamedveten omsorg) via Röda korset. Fortbildningen syftade till att ge verktyg för skolornas och elevhälsans personal att förstå och bemöta grundläggande behov hos barn och unga som utsatts för allvarliga och traumatiska händelser.

Utbildning, arbete och näringsliv

 Helt uppfyllt

Piteå kommuns skolväsende uppvisar generellt goda resultat över tid och står sig väl i en nationell jämförelse. Exempel på det är att förskolan håller en hög kvalitet och service gentemot medborgarna, fritidshemmet är väl rustat med pedagogisk kompetens och en stor andel elever når kunskapskraven i grundskolan och klarar av gymnasieskolan på tre år.

Sett över tid är gymnasiebehörigheten i Piteå mycket god i förhållande till både länet och riket. Piteå tillhör toppskiktet av de 25 % skolkommuner med bäst gymnasiebehörighet både bland flickor och pojkar. Samma sak gäller andelen elever som klarar samtliga kunskapskrav i alla kurser i åk 9. I sina analyser lyfter rektorerna ett gott arbete med särskilt stöd och elevhälsa, höga förväntningar på eleverna, stabil personalkultur, sammanhållning och inställningen att alla elever är allas elever som framgångsfaktorer.

Gymnasieskolan i Piteå har växt; under de senaste fyra läsåren har Strömbackaskolans och Grans naturbruksgymnasiums elevantal stigit med 16 % respektive 12 %. Enligt Skolinspektionens elevenkät är 85 % av eleverna i årskurs 2 ganska eller helt nöjda med skolan, vilket är ett bättre resultat än i hälften av landets kommuner. Sammantaget visar gymnasieskolan en mycket positiv utveckling under de senaste fem åren. Den totala andelen elever med examen inom tre år är 80 %, att jämföra med genomsnittskommunens 52 %. Andelen elever som har uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom tre år är 56 %, jämfört med genomsnittskommunens 40 %, detta trots att Piteå har en stor andel elever på yrkesprogram.

Skolinspektionen har under januari månad genomfört en tillsyn av Piteås samlade skolväsende. Tillsynen visade att såväl förskolan, förskoleklass, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan som vuxenutbildningen uppfyllde samtliga författningars krav. Däremot fann Skolinspektionen att huvudmannen (Piteå kommun) inte bedriver, och därmed inte dokumenterar, något systematiskt kvalitetsarbete för fritidshemmets verksamhet som uppfyller lagens krav. Skolinspektionen förelägger därför, med stöd av 26 kap. 10 § skollagen, Piteå kommun att senast den 30 september 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Med anledning av Skolinspektionens beslut har utbildningsförvaltningen under våren utarbetat en modell för uppföljning av fritidshemmets kvalitetsarbete.

Utbildningsförvaltningen har beviljats 11,2 mkr för 2019 i riktade medel för att arbeta med likvärdigheten inom grundskolan. Statsbidraget ska användas till att utöka pågående insatser eller genomföra nya insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklass och grundskolan. Utbildningsförvaltningen har utarbetat en åtgärdsplan utifrån de riktlinjer som avses och riktat olika insatser till grundskolan på såväl huvudmanna-, skol- som klassrumsnivå.

Elevantalet på Grans naturbruksgymnasium är fortsatt mycket högt. Inför höstens terminsstart kommer skolan att ha totalt cirka 150 elever och samtliga internatplatser är bokade. Skolan har även blivit beviljad ett nytt Erasmus+projekt kring ykresutbildningens mobilitet med drygt 80 000 euro i projektmedel.

Samtliga rektorer i Piteå kommun slutför sitt andra (av tre) år på skolledarutbildningen *Att leda en skola på*

vetenskaplig grund. Fokus har under våren varit att iscensätta ett forskande uppdrag i skolans praktik och har bland annat lagt en teoretisk grund för att studera och förstå skolans utveckling (styrning, aktivitet, delaktighet) samt förmågan att kritiskt granska och problematisera utvecklingssträvanden.

Demokrati och öppenhet

 Uppfyllt i hög grad

Utbildningsförvaltningen har i samverkan med Skolverket utarbetat en projektplan för att stötta och utveckla nyanlända barn och elevers lärande från förskolan till gymnasiet. I planen ingår att skapa rutiner för möten och kartläggningar, säkerställa ett gott mottagande, kompetensutveckla personalen inom elevhälsan, göra en elevhälsoplan, ge pedagogerna en ökad kompetens inom språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och arbeta för social inkludering på Strömbackaskolan. Projektet pågår fram till december 2019.

För att främja mångfald har ett nätverk för män inom förskolan bildats i syfte att behålla och rekrytera fler män i förskolan och en strategi för att lyckas rekrytera fler män till förskolan håller på att utarbetas.

Under första kvartalet har 27 anmälningar om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering inom skolväsendet anmälts till barn- och utbildningsnämnden. Två anmälningar från förskolan, en från fritidshemmen, 21 från grundskolan och tre från gymnasiet. I 55 % av fallen är det flickor som blivit kränkta och i 41 % av fallen pojkar. I 4 % av fallen är det en grupp elever som blivit kränkta. Två av fallen rör personal som kränkt barn/elev, i övriga fall rör det sig om barn/elever som kränker varandra. Av uppföljningen framgår att en stor del av kränkningarna sker inom skolans område, exempelvis på skolgården, i matsalen och elevcafé samt i klassrummen. Av inkomna anmälningar framgår att de flesta kränkningarna sker i mellan- och högstadiet. I 74 % av fallen fick förskolechef/rektör kännedom om händelsen inom tre dagar.

Det har under delåret inkommit totalt 11 synpunkter; sju klagomål, två beröm samt två övriga synpunkter. Av dessa har fem besvarats, fem har lämnats in anonymt och därför ej kunnat besvaras och en synpunkt är ännu obesvarad. Klagomålen har gällt jouröppna förskolor och fritidshem under sommaren, beslut om estetprogrammet (dans), moduler i förskolan samt AST-klass för låg- och mellanstadiet. Berömmen har gällt parkeringen vid Klubbgårdens förskola samt byggprogrammet på Strömbackaskolan. Övriga synpunkter har gällt förskolans planeringsdagar samt lokal för förskolan i Rosvik.

Livsmiljö

 Delvis uppfyllt

Såväl hållbarhetsarbetet, de nya förskoleavdelningarna, elevbyggena, tillgängligheten för personer med funktionsvariation och kulturutbudet bidrar till att skapa en bättre livsmiljö i Piteå kommun. Åtgärder för förskolornas och skolornas utemiljö har påbörjats i syfte att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat.

Miljö- och tillsynsnämnden beslutade i januari att vitesförelägga barn- och utbildningsnämnden avseende egenkontrollen för städningen i kommunens samtliga grundskolor. Vitet kan uppgå till 20 – 80 tkr per skola beroende på om samtliga påtalade brister är åtgärdade eller ej. Utifrån detta har nya rutiner utarbetats under våren för att bättre möta de krav som ställs gällande egenkontroll, städbarhet samt städfrekvens. Information och utbildning har erbjudits alla rektorer i organisationen under våren. Tillsyn av vidtagna åtgärder kommer att genomföras under hösten.

I april avvecklades *Naturskolan* efter elva års verksamhet, som en följd av de omfördelningar som utbildningsförvaltningen genomförde för att nå en budget i balans för 2019. Naturskolans pedagogik har genom åren gjort stor nytta för att elever ska få egna positiva erfarenheter av naturen och naturvetenskapen. För att få motivation till en hållbar livsstil är en personlig känsla för naturen och kunskap kring de ekologiska sambanden värdefullt, något som Naturskolan bidragit med. Djuren i biolabbet och deras tillbehör omplacerades till Hortlax skola och Grans Naturbruksgymnasium.

Grans naturbruksgymnasium fortsätter att satsa på simulatorer (vilka ger fler övningstimmar, större säkerhet och sparar på miljön). Genom dessa har skolan kunnat minska sin dieselförbrukning. Till hösten planeras även investering i en mjölkrobot som avsevärt förbättrar arbetsmiljön i ladugården och även sparar personaltimmar.

Åtgärder och uppdrag

Åtgärder och uppdrag	Status	Beslutad	Återrapport	Kommentar
Redovisa konsekvenser och ge förslag på nödvändiga åtgärder med anledning av det nationella uppdraget kring skolans digitalisering	 Klar	Uppdrag från Riktlinjer 2019-2021	Rapporteras ÅR 2019 Rapporteras Delår 2019	Uppdraget genomfördes dels i samband med rapporten "Grundskolans digitalisering – en nödvändig satsning för framtiden" och dels genom det löpande arbete som bedrivs i samtliga skolformer (förskola, grundskola och

Åtgärder och uppdrag	Status	Beslutad	Återrapport	Kommentar
				<p>gymnasieskola) med bl a stöd av CMiT och Skolverket. Under våren 2019 har exempelvis uppsatserna i de nationella proven i engelska, svenska och svenska som andraspråk skrivits på dator (enligt Skolverkets uppdrag).</p> <p>"En till en"- satsningen är genomförd på högstadiet. Under våren har de gamla datorerna från högstadieskolornas nomadlösningar samlats in och därefter delats ut till mellan-och lägstadiet. Sammanlagt har 200 datorer fördelats mellan de olika stadierna (utöver högstadielevernas personliga lånedatorer). Utifrån en likvärdighet i grundskolorna finns för närvarande 2,8 elever/dator på mellanstadiet samt 4,5 elever/dator på lägstadiet.</p>